EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 25. 1. 2018
COM(2018) 44 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

o uplatňovaní smernice 94/80/ES o práve voliť a byť volený v komunálnych voľbách

1. 1. ÚVOD

Budúcnosť Európy spočíva na schopnosti jej obyvateľov presadzovať spoločné hodnoty, ktoré ich spájajú: demokraciu, zásady právneho štátu a základné práva. Slobodné a spravodlivé voľby sú základným prejavom demokracie a voľby v EÚ sa musia riadiť najvyššími demokratickými normami. Ako vyhlásil predseda Európskej komisie Juncker vo svojom prejave o stave Únie v septembri 2017[1], nastal čas vybudovať do roku 2025 jednotnejšiu, silnejšiu a demokratickejšiu Európu.

Mestská alebo miestna samospráva je úroveň riadenia, ktorá je najbližšie k európskym občanom a je základnou súčasťou európskeho politického života, ktorý priamo ovplyvňuje ľudí. Demokratická účasť na komunálnych voľbách odráža širšiu angažovanosť v miestnej komunite. Súvisí to aj s lepším začleňovaním do spoločnosti, pocitom spolupatričnosti a so širším demokratickým zapojením. Občania EÚ, ktorí využili svoje právo voľne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov („migrujúci občania EÚ“), sa však môžu pri svojom pohybe stratiť spojenie s miestnou politickou kultúrou.

1.1. Právo voliť v komunálnych voľbách

Občianstvo EÚ dáva každému občanovi EÚ právo voliť a byť volený v komunálnych voľbách a vo voľbách do Európskeho parlamentu bez ohľadu na to, či sú štátnymi príslušníkmi krajiny EÚ, v ktorej majú bydlisko, a to za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci. Toto právo je zakotvené v článku 22 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie[2]. Podrobné postupy uplatňovania tohto práva sú stanovené v smernici Rady 94/80/ES (ďalej len „smernica“)[3].

Existujú však dve obmedzenia. Po prvé môže členský štát rozhodnúť, že iba jeho vlastní štátni príslušníci sú oprávnení uchádzať sa o funkciu vedúceho predstaviteľa výkonného orgánu základnej jednotky miestnej samosprávy[4]. Po druhé platí, že ak je viac ako 20 % oprávnených osôb s hlasovacím právom cudzincov, členský štát môže požadovať dodatočné obdobie pobytu ako podmienku účasti na komunálnych voľbách.

1.2. Obsah správy

Touto treťou správou[5], ktorá nadväzuje na správu o občianstve EÚ z roku 2017, Komisia hodnotí, do akej miery uplatňujú občania EÚ od roku 2012 svoje právo voliť v komunálnych voľbách v členskom štáte bydliska.

Správa je vo veľkej miere založená na údajoch, ktoré členské štáty poskytli priamo v dotazníku zaslanom príslušným vnútroštátnym orgánom. V dotazníku sa zisťovali informácie o počte voličov z radov migrujúcich občanov EÚ v každom členskom štáte a ich zastúpení v zoznamoch voličov pre komunálne voľby v ich členskom štáte bydliska. Zisťovali sa aj informácie o účasti týchto občanov na voľbách v posledných komunálnych voľbách a o tom, čo sa vykonalo na podporu takejto účasti. Tieto informácie boli skombinované a doplnené ďalšími údajmi Komisie. Keďže celoštátne a obecné zoznamy voličov a obyvateľov majú svoje špecifické črty, údaje neboli k dispozícii vo všetkých prípadoch.

---

[1] http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-17-3165_sk.htm.

[2] Je to aj základné právo stanovené v článku 40 Charty základných práv Európskej únie.

[3] Smernica Rady 94/80/ES z 19. decembra 1994, ktorou sa ustanovujú podrobnosti uplatňovania volebného práva občanov Únie v komunálnych voľbách v členskom štáte, ktorého nie sú štátnymi príslušníkmi (Ú. v. ES L 368, 31.12.1994, s. 38).

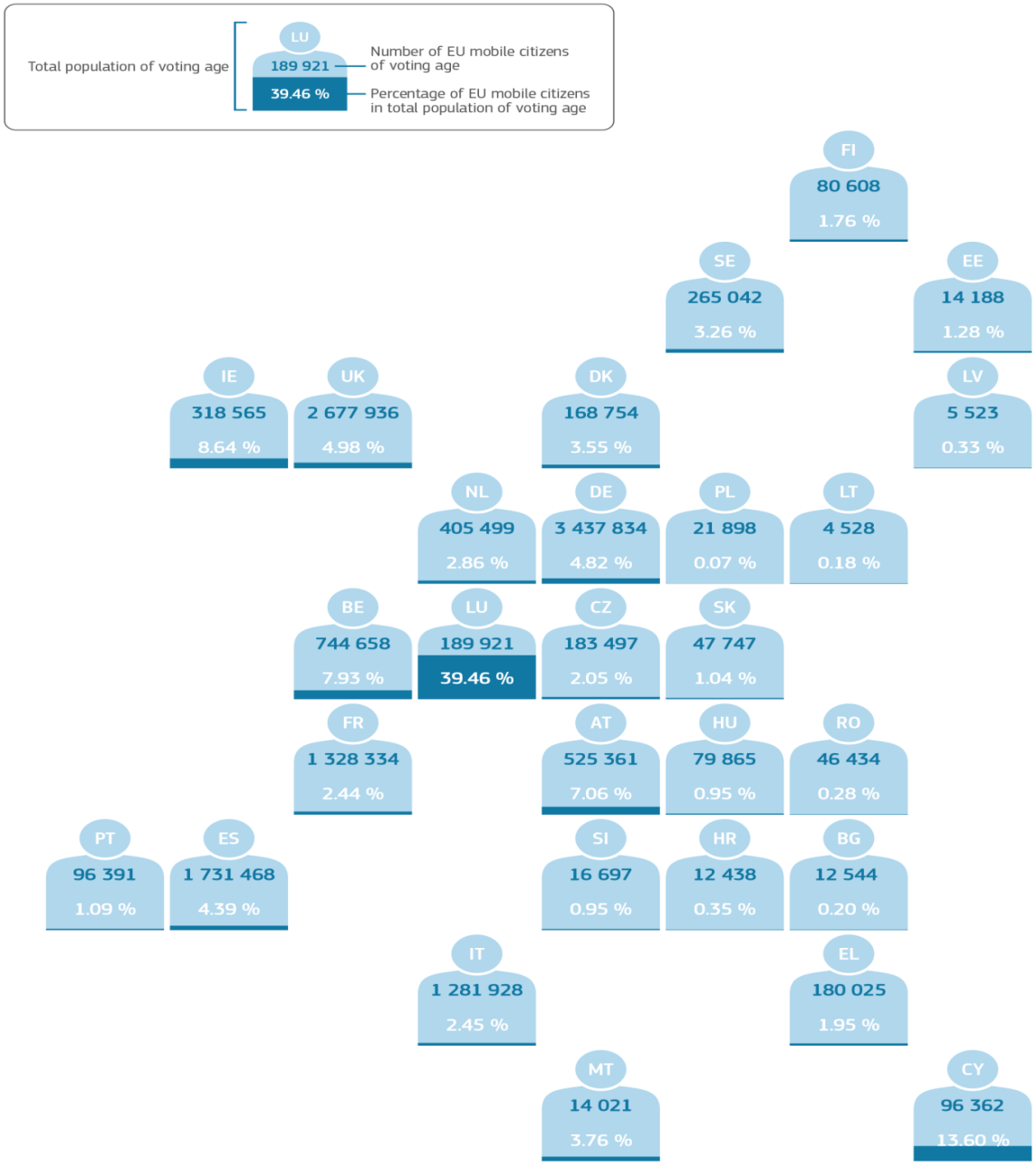
[4] Tieto pojmy sú vymedzené v smernici, napríklad pre primátora mesta.

[5] Prvá správa o transpozícii a vykonávaní smernice podľa článku 13 bola prijatá Komisiou v roku 2002 [KOM(2002) 260 v konečnom znení]. Druhá správa bola prijatá v roku 2012 [COM(2012) 99, 9. 3. 2012]. Posudzovala stav transpozície a vykonávania v členských štátoch, ktoré vstúpili do EÚ od roku 2002, a informovala o hodnotení Komisie týkajúcom sa vyhlásení k smernici podľa článku 14.

2. 2. INFORMOVANOSŤ A ÚČASŤ

Odkedy bol voľný pohyb prvýkrát zakotvený v zmluvách, oveľa sa zjednodušil pobyt, práca, štúdium a cestovanie po Európskej únii. Najväčší absolútny počet migrujúcich občanov EÚ sa zistil v Nemecku, Spojenom kráľovstve, vo Francúzsku, v Španielsku a Taliansku. Najväčší podiel celkového počtu obyvateľov zastúpeného migrujúcimi občanmi EÚ mali Luxembursko, Cyprus, Írsko, Belgicko a Rakúsko.

Obrázok 1: Počet migrujúcich občanov EÚ vo veku oprávňujúcom voliť (15 rokov a viac) k 1.1.2016 na členský štát[6]

Údaje Eurostatu za rok 2016 o obyvateľstve podľa vekových skupín, pohlavia a občianstva [migr_pop1ctz], extrahované 31. 10. 2017.

Mnohí z týchto migrujúcich občanov EÚ žijú v mestských centrách, ale aj mimo veľkých miest, kde sú rozhodujúcim faktorom pracovné príležitosti[7]. Hlavné štátne príslušnosti migrujúcich občanov EÚ sú rozmanité a v jednotlivých krajinách a na rôznych miestach sa

[6] Príslušné údaje Eurostatu o populácii sú k dispozícii podľa troch vekových skupín (0 – 14, 15 – 64 a 65+). Na účely tejto správy sa počet osôb vo veku oprávňujúcom voliť počíta od 15 rokov.
[7] Presné údaje o regiónoch a obciach, v ktorých žijú migrujúci občania EÚ, nie je možné vždy získať.

lišia. Na niektorých miestach, ako sú pohraničné oblasti, je zastúpená jedna alebo len málo národností; na iných miestach je štruktúra zložitejšia.

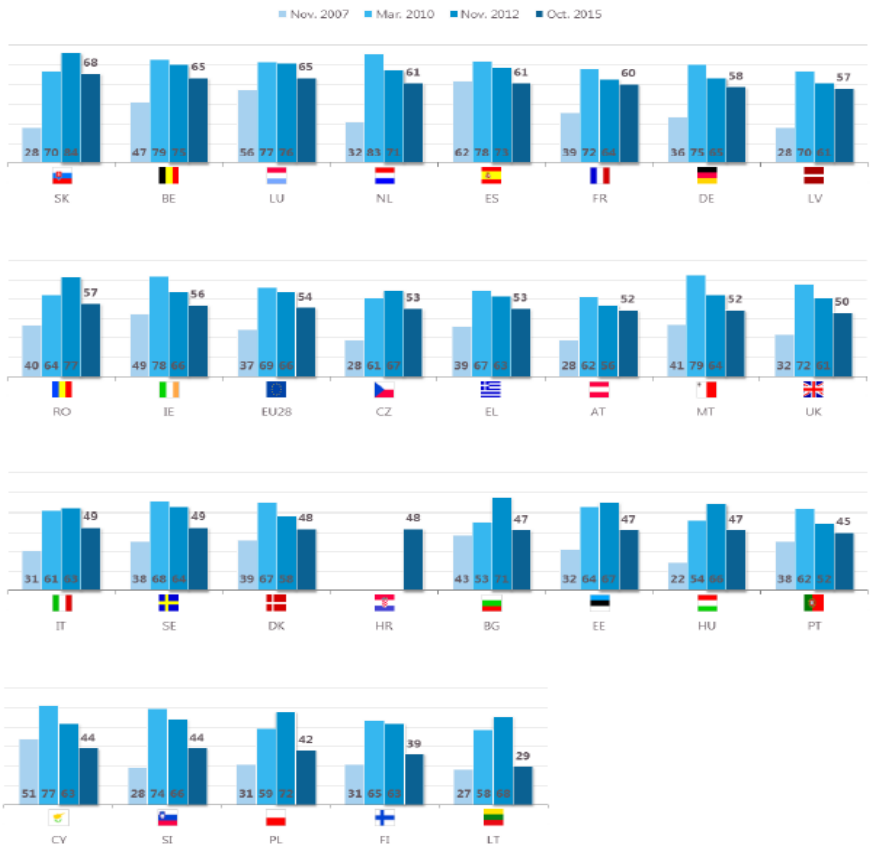
Občania EÚ uplatňujú svoje právo na pobyt v iných členských štátoch, najmä keď tam chcú pracovať. Presúvajú sa tiež z dôvodov štúdia, trávenia dôchodku alebo sa chcú pripojiť k členom rodiny. Mnoho migrujúcich občanov EÚ nezíska občianstvo svojho hostiteľského členského štátu[8], ale môže tam stráviť mnoho zo svojho života a zdrojov.

2.1. Znalosť práva voliť alebo byť volení v komunálnych voľbách

Nedávne prieskumy Eurobarometra naznačujú, že 87 % občanov EÚ pozná pojem „občan Európskej únie“[9]. V priemere 54 % občanov Únie vie o svojom práve voliť a byť volení v komunálnych voľbách vo svojom členskom štáte bydliska. Ide o výrazný pokles v porovnaní s rokom 2012[10], ktorý možno pozorovať vo všetkých členských štátoch (s výnimkou Chorvátska, o ktorom nie sú dostupné údaje za rok 2012). Zatiaľ čo je znalosť tohto práva v súčasnosti podstatne vyššia ako v roku 2007, keď bola na najnižšej úrovni (37 %), od roku 2010 klesla vo viac ako polovici členských štátov.

Obrázok 2: Informovanosť o volebných právach EÚ medzi občanmi, 2007 – 2015

Občan EÚ žijúci v [NAŠEJ KRAJINE] má právo voliť alebo byť volený v komunálnych voľbách – pravda

Zdroj: Flash Eurobarometer č. 430 „European Union Citizenship (Občianstvo Európskej únie)“, marec 2016

[8] http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics.
[9] Flash Eurobarometer č. 430 „European Union Citizenship (Občianstvo Európskej únie)“, 2016
[10] V roku 2012 vedelo o tomto práve 66 %. Flash Eurobarometer č. 364 „Electoral rights (volebné práva)“, 2012.

2.2. Účasť na komunálnych voľbách

Z viac ako 16 miliónov migrujúcich občanov EÚ v roku 2016 bolo takmer 14 miliónov vo veku oprávňujúcom voliť. Predstavovali 3,25 % populácie voličov.

Počet migrujúcich občanov EÚ vo veku oprávňujúcom voliť sa v mnohých členských štátoch od správy z roku 2012 výrazne zvýšil. Od roku 2014[11] zaznamenala väčšina členských štátov nárast tejto skupiny obyvateľstva a celkový počet sa zvýšil o 11,1 % (z 12,6 na takmer 14 miliónov)[12].

Na účasť na komunálnych voľbách musí byť občan zapísaný do zoznamu voličov. Zdá sa však, že málo migrujúcich občanov uplatnilo v posledných rokoch svoje volebné práva v komunálnych voľbách vo svojich štátoch pobytu – zatiaľ čo údaje týkajúce sa volebnej účasti v komunálnych voľbách boli k dispozícii iba pre niekoľko štátov, ktoré zhromažďujú tieto údaje, nízke miery registrácie voličov v štátoch, ktoré poskytli údaje, naznačujú, že je to tak[13]. V dôsledku nízkeho počtu členských štátov, ktoré by mohli poskytnúť údaje, je ťažké dospieť k ďalším záverom. Obrázky 3 a 4 sa pokúšajú poskytnúť čo najkompletnejší obraz registrácie na základe údajov Eurostatu a odpovedí na dotazník.

Formality pre migrujúcich občanov EÚ, ktorí sa majú zapísať do zoznamu voličov, sa líšia[14]. Na portáli Komisie *Vaša Európa* môžu migrujúci občania nájsť ľahko dostupné informácie o týchto volebných formalitách vo svojom členskom štáte bydliska.

V členských štátoch, v ktorých registrácia do zoznamu voličov nie je automatická, z poskytnutých údajov vyplynulo, že iba 18,5 % migrujúcich občanov EÚ, ktorí mali v krajine pobyt, požiadalo o zapísanie do zoznamu voličov. Percento migrujúcich občanov EÚ v zozname voličov v členských štátoch, ktoré používajú automatické zápisy, je na úrovni 51,2 % viac než dvojnásobné. Niektoré členské štáty, ktoré vykonávajú automatické zápisy, od migrujúcich občanov vyžadujú, aby zaregistrovali svoje bydlisko, iné to nevyžadujú. Preto sa v členských štátoch, v ktorých registrácia nie je povinná, bude počet migrujúcich občanov EÚ v zozname voličov líšiť od počtu migrujúcich občanov EÚ, ktorí majú v krajine pobyt.

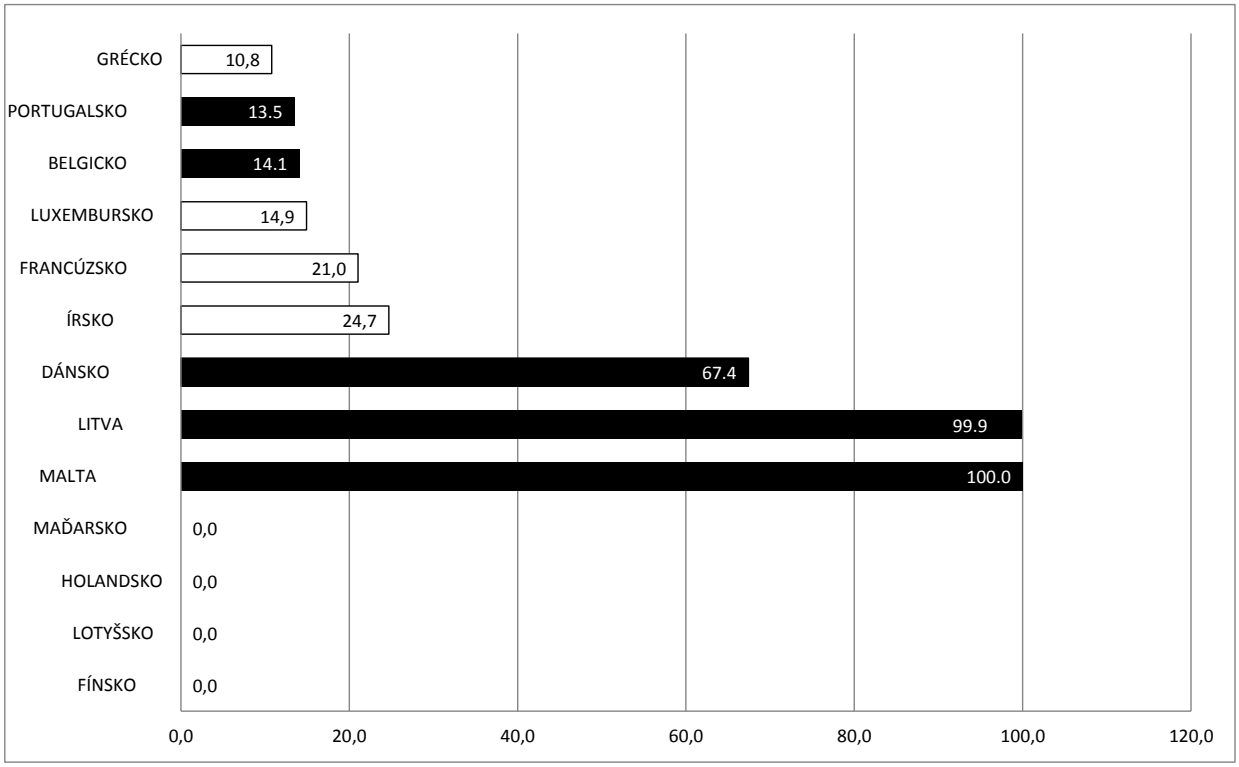
[11] Najskoršie obdobie, pre ktoré budú z Eurostatu k dispozícii do značnej miery úplné údaje pre túto vekovú skupinu migrujúcich občanov.

[12] 13 členských štátov zaznamenalo dvojciferné percentuálne zvýšenie: Česká republika, Dánsko, Nemecko, Chorvátsko, Estónsko, Malta, Holandsko, Litva, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Fínsko a Spojené kráľovstvo.

[13] To sa odráža aj v štúdii pripravenej pre správu o voľbách do Európskeho parlamentu z roku 2014 http://ec.europa.eu/justice/citizen/document/files/final_report_2014_ep_elections_study_cses_10_march_2015.pdf .

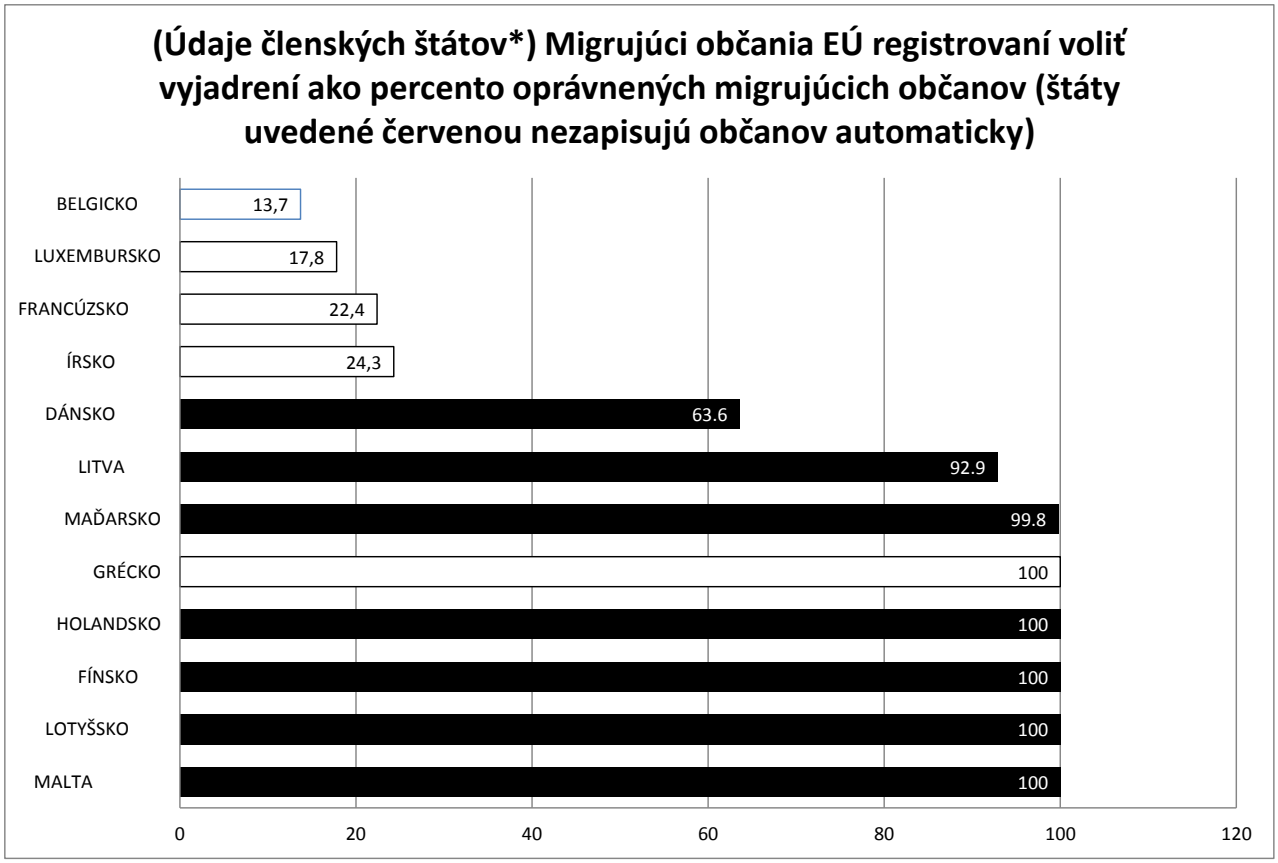
[14] Bulharsko, Česká republika, Nemecko, Dánsko, Fínsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Malta, Holandsko, Portugalsko, Rumunsko, Švédsko a Slovinsko automaticky zapisujú svojich občanov do zoznamu voličov.

Obrázok 3: Percento migrujúcich občanov EÚ zaregistrovaných voliť v komunálnych voľbách (členské štáty znázornené bielou nezapisujú občanov automaticky)

Na základe údajov Eurostatu za rok 2016 o obyvateľstve podľa vekových skupín, pohlavia a občianstva [migr_pop1ctz], extrahované 31. 10. 2017. Údaje poskytli členské štáty.

Obrázok 4: Percento migrujúcich občanov EÚ zaregistrovaných voliť v komunálnych voľbách (členské štáty znázornené bielou nezapisujú občanov automaticky – len údaje z členských štátov)

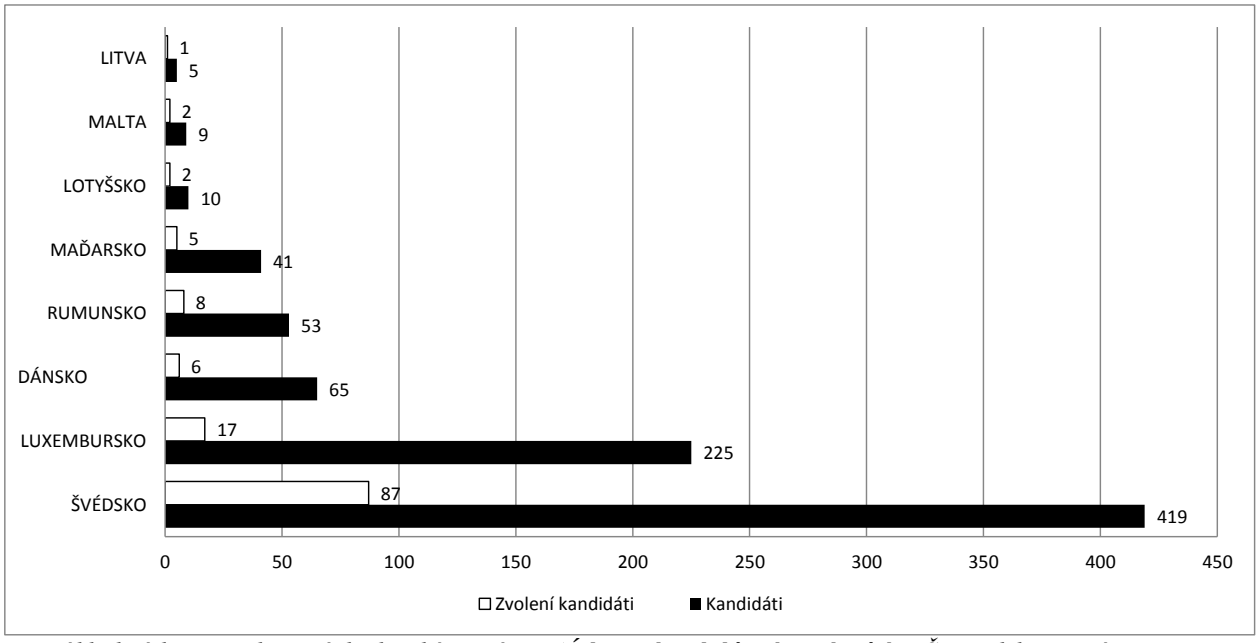

Len na základe údajov z členských štátov (pre Portugalsko boli poskytnuté iba údaje o registrácii).

O počte občanov EÚ, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi a sú volení, je dostupných veľmi málo údajov. 20 členských štátov uviedlo, že takéto údaje sa nezhromažďujú alebo sa ťažko získavajú.

Španielsko uviedlo najvyšší počet občanov EÚ, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi a sú volení. Kandidovalo tam 1 913 migrujúcich občanov EÚ.

Obrázok 5: Migrujúci občania EÚ, ktorí kandidujú a sú zvolení v štáte bydliska

Na základe údajov poskytnutých členskými štátmi. (Údaje o kandidátoch zvolených v Španielsku nie sú k dispozícii.)

Najvyššie percento zvolených migrujúcich občanov EÚ v pomere k počtu kandidátov bolo na Malte (22,2 %) a vo Švédsku (20,8 %). V priemere je zvolených 15,5 % občanov EÚ, ktorí sa uchádzajú o funkciu v komunálnych voľbách hostiteľského členského štátu.

3. 3. VYKONÁVANIE SMERNICE

3.1. Aktuálne informácie o transpozícii

Od poslednej správy prijalo nové transpozičné právne predpisy sedem členských štátov[15]. Úroveň transpozície smernice sa vo všetkých členských štátoch zdá byť vo všeobecnosti uspokojivá. Takmer všetky otázky týkajúce sa transpozície smernice boli úspešne vyriešené, hoci o niektorých otázkach týkajúcich sa nesprávnej alebo neúplnej transpozície, ktoré by mohli predstavovať prekážku plnohodnotného uplatňovania volebných práv, sa stále diskutuje s konkrétnymi členskými štátmi.

Vymedzenia a spoločné zásady

Členské štáty účinne transponovali vymedzenia pojmov v článku 2[16] smernice. Na vnútroštátnej úrovni boli prijaté rôzne postupy, najmä pokiaľ ide o vymedzenie pojmu „zoznam voličov“. V niektorých právnych predpisoch členských štátov sa pre migrujúcich občanov EÚ stanovuje samostatný zoznam (Cyprus) alebo samostatná časť zoznamu (Bulharsko, Poľsko, Francúzsko, Taliansko, Česká republika a Rumunsko).

Príjemcovia práva voliť

Niektoré členské štáty nesprávne transponovali článok 3 smernice a od migrujúcich občanov EÚ požadovali, aby na to, aby mohli voliť alebo byť volení v komunálnych voľbách, mali 5 rokov trvalý pobyt. Odvtedy všetky členské štáty zmenili svoje vnútroštátne právne predpisy a odstránili akékoľvek podobné požiadavky[17]. V jednom členskom štáte sa migrujúci občania

[15] Fínsko, Maďarsko, Malta, Slovinsko, Spojené kráľovstvo, Luxembursko a Švédsko.
[16] V článku 2 sa vymedzujú pojmy „základná jednotka miestnej samosprávy“, „komunálne voľby“, „členský štát bydliska“, „domovský členský štát“, „zoznam voličov“, „určený deň“ a „formálne vyhlásenie“.
[17] Ďalšie informácie však pozri v bode 3.3.

EÚ, ktorí nemajú trvalé bydlisko, nemohli zaregistrovať k voľbám, i keď štátni príslušníci tohto členského štátu mohli. Vnútroštátne právne predpisy sa zmenili a problém sa vyriešil.

Podmienky pobytu

V článku 4 smernice sa stanovuje, že ak musia mať štátni príslušníci členského štátu pobyt na území tohto štátu počas určitého minimálneho obdobia na to, aby mohli voliť a byť volení, a že za splnenie tejto podmienky sa považuje to, ak majú rovnaké obdobie pobyt v iných členských štátoch. Komisia stále posudzuje, ako jeden členský štát vykonáva toto ustanovenie.

Osobitné výnimky

Podľa smernice sa členským štátom umožňuje zbaviť občanov ich práva byť volení v komunálnych voľbách, ak boli prostredníctvom individuálneho rozhodnutia zbavení práva byť volení v súlade s právom svojho domovského členského štátu.

Nezlučiteľnosť mandátov

Osoby, ktoré sú volené, podliehajú tým istým podmienkam nezlučiteľnosti, aké platia pre štátnych príslušníkov členského štátu bydliska. Zdá sa, že toto ustanovenie bolo správne transponované vo všetkých členských štátoch.

Všeobecné podmienky výkonu práva voliť

V článku 7 sa stanovuje, že občania EÚ môžu uplatniť svoje právo voliť v komunálnych voľbách v členskom štáte bydliska, ak vyjadrili vôľu tak urobiť. Väčšina členských štátov prijíma pozitívny systém automatickej registrácie do zoznamu voličov[18].

Zápis do zoznamu voličov

Členské štáty musia splniť určité povinnosti stanovené smernicou s cieľom umožniť migrujúcim občanom EÚ registrovať sa do zoznamu voličov.

Členské štáty musia najmä prijať potrebné opatrenia, ktoré umožnia, aby voliči boli zapísaní do zoznamu voličov v dostatočnom predstihu pred dňom konania volieb. Okrem toho občania, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi a ktorí žiadajú o zápis do zoznamu voličov, musia predložiť iba tie isté doklady ako štátni príslušníci. Členské štáty bydliska však môžu tiež vyžadovať od voliča, ktorý nie je ich štátnym príslušníkom, aby predložil platný doklad totožnosti, spoločne s formálnym vyhlásením uvádzajúcim jeho štátnu príslušnosť a jeho adresu v členskom štáte bydliska.

Sprievodné dokumenty potrebné na uplatnenie práva byť volení

Občania EÚ oprávnení byť volení by mali potrebovať len tie isté podporné dokumenty ako štátni príslušníci. Členské štáty môžu okrem formálneho vyhlásenia občana, kde je uvedená jeho štátna príslušnosti a adresa v členskom štáte bydliska, požiadať o obmedzený počet ďalších dokumentov.

Vnútroštátna právna úprava, ktorá si vyžaduje predloženie osvedčenia z domovského členského štátu, ktorým sa potvrdzuje, že občan nebol zbavený práva byť volený, by nebola v súlade so smernicou. Takéto osvedčenie sa môže požadovať len vtedy, ak existuje pochybnosť o pravosti vyhlásenia. V opačnom prípade by to predstavovalo dodatočnú záťaž pre migrujúcich občanov EÚ. Vyžadovanie referenčného čísla osvedčenia o pobyte by tiež nebolo v súlade so smernicou. Komisia začala konanie o nesplnení povinnosti proti jednému členskému štátu, ktorý uložil takéto dodatočné požiadavky, na základe ktorých boli vnútroštátne právne predpisy zmenené a zosúladené so smernicou.

[18] Bulharsko, Česká republika, Nemecko, Dánsko, Fínsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Malta, Holandsko, Portugalsko, Rumunsko, Švédsko a Slovinsko.

Informačné požiadavky pre členské štáty

Podľa smernice sa vyžaduje, že členský štát bydliska informuje „včas a vhodným spôsobom“ migrujúcich občanov EÚ o podmienkach a podrobnostiach uplatňovania práva voliť a byť volení v komunálnych voľbách. Holandsko ako člen skupiny expertov Komisie pre volebné záležitosti navrhlo viacjazyčný formulár na uľahčenie tejto výmeny informácií. Formulár v súčasnosti posudzujú iní odborníci z členských štátov.

Migrujúci občania majú konkrétne právo byť informovaní o krokoch prijatých v súvislosti s ich žiadosťami o zapísanie do zoznamu voličov alebo volených kandidátov. Ak žiadosť o zapísanie do zoznamu voličov alebo volených kandidátov členský štát bydliska zamietne, podľa smernice sa vyžaduje, aby sa migrujúcim občanom poskytli rovnaké právne prostriedky ako štátnym príslušníkom.

Všetky členské štáty oznámili opatrenia a inštitucionálne iniciatívy na informovanie občanov o ich volebných právach, čím vykonávajú tieto ustanovenia smernice.

Odchýlky, ak to odôvodňuje osobitná situácia členského štátu

V článku 12 smernice sa umožňuje odchýliť sa od zásady rovnakého zaobchádzania, pokiaľ je to odôvodnené konkrétnymi problémami v danom členskom štáte. Členský štát, v ktorom pomer migrujúcich občanov EÚ vo veku oprávňujúcom voliť presahuje 20 % celkového počtu voličov, môže vyžadovať, aby voliči, ako aj kandidáti mali minimálne trvanie pobytu. Môže tiež prijať opatrenia na zmenu zloženia zoznamov kandidátov. Zlepšuje sa tým integrácia cudzincov a predchádza polarizácii zoznamov kandidátov, ktorí sú „štátni príslušníci“ a ktorí „nie sú štátni príslušníci“.

Luxembursko je jediným členským štátom, ktorý túto odchýlku využíva. Poskytuje právo voliť len migrujúcim občanom EÚ, ktorí mali svoj zákonný domicil v Luxembursku a mali tam pobyt najmenej päť rokov pred registráciou. Luxembursko tiež vyžaduje, aby tam migrujúci občania EÚ mali pobyt najmenej päť rokov, kým môžu byť volení. V súlade s postupom uvedeným v smernici Luxembursko oznámilo Komisii svoju vôľu pokračovať v uplatňovaní tejto odchýlky. Podľa údajov predložených luxemburskými orgánmi je počet občanov EÚ vo veku oprávňujúcom na účasť vo voľbách, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi Luxemburska, ale majú na jeho území v súčasnosti bydlisko, 159 485 osôb. Celkový počet občanov EÚ vo veku oprávňujúcom na účasť vo voľbách s bydliskom v Luxembursku bol 481 358 osôb. Z týchto údajov vyplýva pomer 33,1 %, čo je nad prahom 20 %, ktorý stanovuje smernica. Preto je odchýlka udelená Luxembursku naďalej opodstatnená.

3.2. Obmedzenie niektorých funkcií na štátnych príslušníkov

Podľa smernice sa členským štátom umožňuje obmedziť niekoľko úradov v miestnej samospráve na vlastných štátnych príslušníkov, a to hlavného predstaviteľa, zástupcu alebo člena riadiaceho kolégia výkonného orgánu základnej jednotky miestnej samosprávy. To platí, či už je štátny príslušník členského štátu volený do funkcie na celé funkčné obdobie, alebo na dočasné alebo prechodné plnenie funkcií.

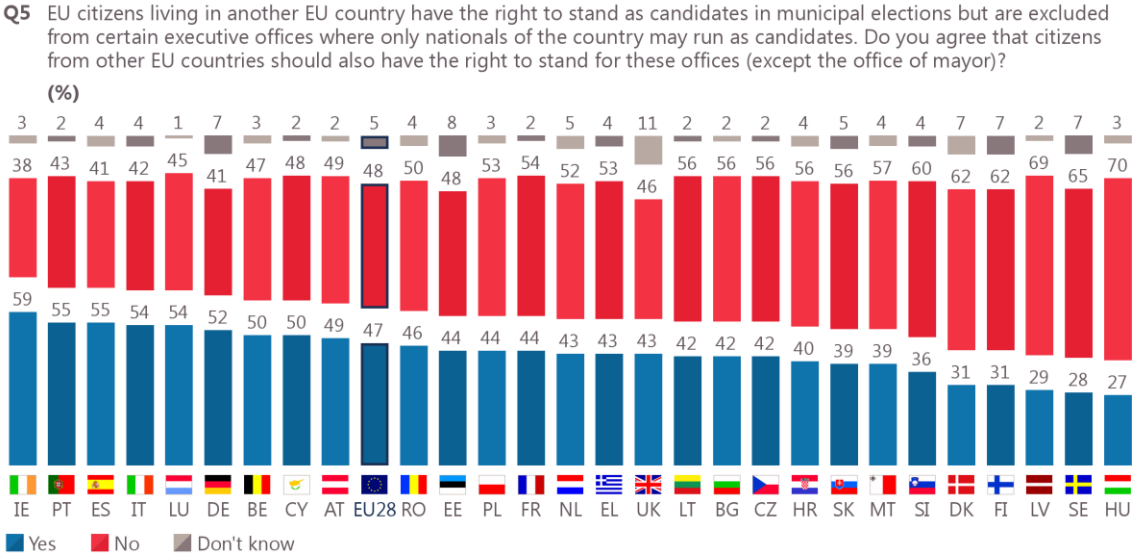
V čase poslednej správy v roku 2012 14 členských štátov[19] neobmedzilo žiadny úrad vo svojej miestnej správe na vlastných štátnych príslušníkov a 3 členské štáty[20] uložili len obmedzenia pre vedúcich predstaviteľov miestnej správy. Šesť členských štátov obmedzilo všetky úrady od člena výkonného výboru vyššie[21] a 2 členské štáty prijali všetky povolené obmedzenia[22]. Od

[19] Dánsko, Estónsko, Fínsko, Írsko, Lotyšsko, Luxembursko, Malta, Holandsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Španielsko, Švédsko a Spojené kráľovstvo.
[20] Maďarsko, Poľsko a Slovinsko.
[21] Belgicko, Cyprus, Česká republika, Francúzsko, Taliansko a Litva.

uvedenej správy Maďarsko a Rumunsko oznámili Komisii zmenu vykonávacích právnych predpisov, ktorými zrušujú predchádzajúce obmedzenia.

Komisia skúmala postoj občanov k tejto otázke. Komisia požiadala občanov o ich názory prieskumom Eurobarometra a verejnou konzultáciou v roku 2015[23]. Z číselných údajov Eurobarometra vyplýva rovnomerné rozdelenie v otázke, či poskytnúť migrujúcim občanom EÚ právo byť volení do niektorých výkonných funkcií v ich krajine: 47 % si myslí, že by mali, a 48 % si myslí, že by nemali.

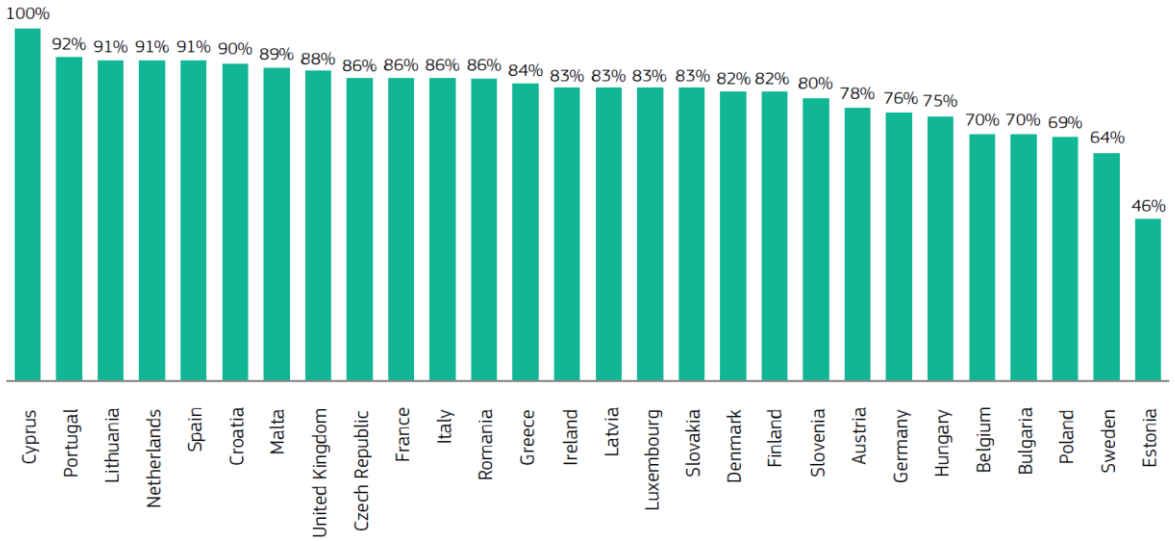
Obrázok 6: Funkcie, ktoré môžu vykonávať občania EÚ v základných jednotkách miestnej samosprávy

** Rakúsko a Nemecko sú federálne republiky – ustanovenia sa líšia podľa krajiny.*

Viac ako 8 z 10 respondentov (83 %) verejnej konzultácie o občianstve EÚ, ktorú začala Komisia v roku 2015, sa však domnieva, že občania EÚ žijúci v inej krajine EÚ by mali mať možnosť stať sa členmi výkonných orgánov obce.

Obrázok 7: Názory občanov – migrujúci občania EÚ by mali mať možnosť stať sa členmi výkonných orgánov obce v hostiteľskom členskom štáte

[22] Bulharsko a Grécko.
[23] Flash Eurobarometer č. 431 „Electoral rights (volebné práva)“, 2015.

3.3. Právo vstupovať do politických strán v krajine pobytu alebo ich zakladať

V súlade so zásadou nediskriminácie by občania EÚ mali mať možnosť uplatňovať svoje volebné práva za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci štátu, v ktorom majú bydlisko. To si vyžaduje napríklad prístup k rovnakým odvolacím konaniam za akékoľvek opomenutia alebo chyby v zozname voličov alebo vo vyhlásení o kandidatúre, alebo pri predĺžení povinného hlasovania pre cudzincov. Zásada nediskriminácie tiež znamená, že občania EÚ musia mať možnosť zúčastňovať sa na politickom živote členského štátu, v ktorom majú pobyt, a vstupovať do politických strán v krajine svojho bydliska.

Komisia je v kontakte s členskými štátmi a stále prebieha dialóg s niektorými členskými štátmi, v ktorých vnútroštátne právne predpisy neumožňujú migrujúcim občanom EÚ mať rovnaké práva v súvislosti s politickými stranami. Viaceré členské štáty už zmenili svoje právne predpisy. S ostatnými prebiehajú diskusie.

3.4. „Základné jednotky miestnej samosprávy“ – vymedzenie rozsahu pôsobnosti smernice

Smernica obsahuje prílohu so zoznamom vnútroštátnych vymedzení „základnej jednotky miestnej samosprávy“[24], ktorou sa v smernici vymedzuje komunálne voľby v jej pôsobnosti. Dánsko, Maďarsko, Írsko, Spojené kráľovstvo a Holandsko[25] informovali Komisiu, že sú potrebné zmeny a pripravujú sa potrebné opatrenia.

4. 4. ZABEZPEČENIE PODPORY VÝKONU PRÁVA VOLIŤ

Aj keď rôznymi spôsobmi, mnohé členské štáty organizujú aktivity na informovanie migrujúcich občanov EÚ o právach voliť v komunálnych voľbách[26]. 10 členských štátov napríklad zasiela voličské preukazy alebo osobitné listy informujúce migrujúcich občanov EÚ o volebnom procese. Desať členských štátov poskytuje volebné informácie na oficiálnom webovom sídle. Luxembursko, Španielsko a Malta organizujú kampane zamerané osobitne na cudzincov, aby zvýšili povedomie o voľbách. Lotyšsko a Spojené kráľovstvo majú špecializované „asistenčné linky“. Informácie v letákoch alebo v miestnej tlači poskytuje päť štátov.

Napríklad v Írsku miestne orgány v Dubline poskytovali podporu migrujúcim občanom EÚ, aby hlasovali v komunálnych voľbách v roku 2014. Bola to kombinácia komunálnych volieb a volieb do Európskeho parlamentu. Používali rôzne reklamy mimo domácnosti a online informácie. Online kampaň sa zameriavala na všetkých obyvateľov – t. j. Írov aj ostatných štátnych príslušníkov – aby sa mladí ľudia v Írsku zaregistrovali voliť. Takisto vyšli brožúry v 17 jazykoch, v ktorých sa vysvetľoval zoznam voličov a systémy registrácie v krajine.

Niektoré členské štáty majú osobitné postupy na podporu účasti konkrétnych skupín. Na Malte existujú zariadenia na uľahčenie hlasovania voličov so zdravotným postihnutím vrátane migrujúcich občanov EÚ (šablóny hlasovacích lístkov v Braillovom písme, zvukové nahrávacie zariadenia vo volebnej kabíne a pokyny ako hlasovať napísané a čítané v maltskom a anglickom jazyku). Zákon o miestnych zastupiteľstvách bol zmenený tak, aby sa štátnym príslušníkom a migrujúcim občanom EÚ s bydliskom v domovoch dôchodcov umožnilo voliť

[24] V článku 2 ods. 1 písm. a) smernice sa „základná jednotka miestnej samosprávy“ vymedzuje ako správne jednotky uvedené na zozname v prílohe.
[25] Dotazník rozoslaný v skupine expertov Komisie na volebné záležitosti.
[26] Zdroj: Dotazník rozoslaný v skupine expertov Komisie na volebné záležitosti.

doma a pacientom v nemocniciach voliť v nemocnici. Ak je to opodstatnené, občania EÚ môžu takisto hlasovať týždeň pred dňom konania volieb[27].

Komisia okrem toho podnikla konkrétne iniciatívy na zlepšenie informovanosti o práve voliť. To zahŕňa poskytovanie informácií občanom EÚ prostredníctvom portálu *Vaša Európa*, ktorý v súčasnosti zaznamenáva viac ako 1,4 milióna návštev za mesiac[28].

Prostredníctvom *programu Práva, rovnosť a občianstvo* Komisia vyčlenila na podporu projektov v rokoch 2014, 2016 a 2017 celkovo 3,5 milióna EUR vo forme grantov na akcie, ktoré majú podporovať úspešné začlenenie a zapojenie migrujúcich občanov EÚ do života v hostiteľských krajinách vrátane účasti na komunálnych voľbách. Projekty realizovali organizácie v celej EÚ. Oslovili tisíce migrujúcich občanov EÚ. .

Napríklad projekt „Welcome Europe“ spojil mestá Amsterdam, Brusel, Kodaň, Dublin, Göteborg a Hamburg s univerzitami a mimovládnym sektorom. V období od januára 2015 do decembra 2016 sa projekt usiloval podporiť výmenu osvedčených postupov pri navrhovaní „uvítacích politík“ pre migrujúcich občanov EÚ. Výsledky projektu sa šírili prostredníctvom série nadnárodných konferencií a príručky[29].
Z projektu vyplynulo, že je dôležité, aby obecné orgány aktívne informovali migrujúcich občanov EÚ o ich právach, nárokoch a povinnostiach, ako aj o praktických stránkach života v ich novom spoločenstve. To by sa dalo dosiahnuť napríklad prostredníctvom jednotného kontaktného miesta a brožúr. Komunikačné kanály obecných orgánov by mali byť sprístupnené ľuďom, ktorí nemajú dokonalé znalosti miestneho jazyka. Miestne orgány by sa takisto mali pokúsiť zapojiť zástupcov skupín migrujúcich občanov EÚ do miestnych poradných orgánov a diskusných skupín. A napokon, miestni obyvatelia by mali byť motivovaní k interakcii s migrujúcimi občanmi EÚ žijúcimi v meste.

5. 5. ZÁVERY

Základom legitímneho demokratického riadenia sú slobodné a všeobecné voľby a podpora účasti na všetkých úrovniach moci je prioritou. Komisia vo svojej správe o občianstve z roku 2017 vyzvala členské štáty, aby podporovali účasť na demokratickom živote tým, že budú lepšie informovať občanov o ich práve voliť a budú odstraňovať prekážky ich účasti. To bolo potvrdené v záveroch, ktoré vydala Rada Európskej únie 11. mája 2017[30]. Očakáva sa, že Európsky parlament a Výbor regiónov prijmú koncom roka 2017 stanovisko k správe o občianstve.

Občania EÚ sa stále viac sťahujú a bývajú v iných členských štátoch. Od predchádzajúcich dvoch správ sa počet migrujúcich občanov EÚ zdvojnásobil, pričom v roku 2016 ich bolo asi 14 miliónov vo veku oprávňujúcom voliť, napriek tomu úroveň registrácie voličov z radov migrujúcich občanov EÚ v komunálnych voľbách zostáva nízka. Účasť voličov je pre všetky demokracie stálou výzvou. Veľmi nízka účasť migrujúcich občanov je znepokojujúca, pretože existuje reálne nebezpečenstvo, že neuplatňujú svoje právo voliť v domovskej ani

[27] Musia vyhlásiť, že budú buď v zahraničí, alebo budú podstupovať operáciu, alebo že sú ženy tehotné a majú rodiť v deň konania volieb. Zdroj: Dotazník rozoslaný v skupine expertov Komisie pre volebné záležitosti.
[28] COM(2017) 30 final.
[29] Práca na tomto projekte a na ostatných projektoch financovaných z grantových výziev na akcie na rok 2014, ktoré sa týkali *programu Práva, rovnosť a občianstvo*, bola nedávno predstavená na Európskom týždni regiónov a miest, ktorý spoluorganizovala Komisia a Výbor regiónov. Príspevky zahŕňali: projekt ONTHEMOVE vypracovaný Centrom pre európske ústavné právo – Nadácia Themistocles & Dimitris Tsatsos; projekt „Živé práva“ vypracovaný sieťou Law Centres Network; ACT – Aktívne občianstvo spoločne vypracované združením East of England Local Government Association; a jednotné kontaktné miesta pre politickú účasť migrujúcich občanov EÚ zriadené skupinou pre migračnú politiku.
[30] https://www.consilium.europa.eu/media/22130/st09008en17.pdf.

v hostiteľskej krajine. To ich úplne vyraďuje z akejkoľvek demokratickej účasti. Voliť je zvyk, ktorý by sa mal podporovať[31].

Zdá sa, že je potrebné zlepšiť zhromažďovanie údajov. Viac kvantitatívnych a kvalitatívnych údajov o informovanosti migrujúcich občanov EÚ a uplatňovaní politických práv, ako aj o akýchkoľvek ťažkostiach s účasťou v miestnych komunitách by pomohlo riešiť nízku účasť migrujúcich občanov EÚ. Údaje o počte migrujúcich občanov sa často zhromažďujú iba na celoštátnej úrovni, nie na regionálnej či miestnej úrovni. Takéto regionálne a miestne údaje sú však potrebné na cielenú tvorbu politík EÚ a zviditeľnenie migrujúcich občanov EÚ medzi miestnymi aktérmi.

Zatiaľ čo mnohé problémy boli vyriešené, Komisia naďalej monitoruje vykonávanie smernice a stále pokračuje v dialógu s niekoľkými členskými štátmi.

Obmedzenia migrujúcich občanov EÚ, ktorí majú vo svojich miestnych samosprávach výkonné funkcie, sa v členských štátoch pomaly zmenšujú.

Komisia sa domnieva, že žiadosť Luxemburska pokračovať v uplatňovaní odchýlky v zmysle smernice zostáva oprávnená. Takisto prijme potrebné opatrenia na zmenu prílohy k smernici a vzhľadom na nedávne zmeny v niektorých členských štátoch aktualizuje zoznam vnútroštátnych vymedzení základnej jednotky miestnej samosprávy.

Väčšie zapojenie migrujúcich občanov EÚ do komunálnych volieb a v širšom zmysle do európskeho politického života je výzvou, ktorá si vyžaduje spoločné úsilie členských štátov vrátane ich miestnych a regionálnych orgánov, inštitúcií EÚ, občianskej spoločnosti a politických strán. Je to nevyhnutné na zabezpečenie začlenenia migrujúcich občanov EÚ do spoločenského a politického života ich hostiteľských komunít.

Komisia bude vykonávať tieto činnosti:

Lepšie poznatky

S ohľadom na účasť občanov EÚ na komunálnych voľbách v členských štátoch a na európskych voľbách v roku 2019 uskutoční Komisia v roku 2018 osobitný prieskum Eurobarometra o demokratickej účasti migrujúcich občanov EÚ. Cieľom bude zlepšiť uplatňovanie práva voliť a demokratických noriem v Únii. Komisia sa bude snažiť zlepšiť zhromažďovanie demografických údajov o migrujúcich občanoch EÚ na regionálnej úrovni. Takisto poverí sieť akademických pracovníkov zaoberajúcich sa právami súvisiacimi s občianstvom EÚ zostaviť kvalitatívnejšie dôkazy o tom, aké sú potreby migrujúcich občanov, aby sa mohli politicky zúčastňovať na komunálnych a európskych voľbách a demokratickom kontexte, a aké sú postupy na podporu účasti.

Informovanie a zvyšovanie povedomia

Pri príprave na ďalšie voľby do Európskeho parlamentu Komisia začlení do svojej osvetovej kampane informácie o právach súvisiacich s občianstvom EÚ vrátane práva voliť. Informačné

[31] Pravidelná účasť vo voľbách bola podľa štúdie Európskeho parlamentu vyhlásená ako hlavný dôvod ísť voliť http://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2014/post/post_2014_survey_analitical_overview_sk.pdf.

aktivity sa v členských štátoch, kde sa majú uskutočniť komunálne voľby,[32] zamerajú aj na propagáciu registrácie voličov a účasti migrujúcich občanov.

Komisia bude aktívne propagovať portál Vaša Európa, kde občania EÚ nájdu ľahko dostupné informácie o formalitách volieb vo svojom členskom štáte bydliska.

Zjednodušenie hlasovania

Zjednodušenie registrácie a účasti na voľbách pre voličov je obzvlášť dôležité. Zo štúdií vyplýva, že samotní občania EÚ, najmä tí, ktorí volia v inej krajine, než je krajina ich štátnej príslušnosti, by uvítali postupy, ktoré by im ako cudzincom uľahčili účasť v týchto voľbách (napr. osobitné listy, online registrácia do zoznamu voličov, elektronické hlasovanie)[33].

Bude sa podporovať automatická registrácia voličov, a to aj prostredníctvom siete expertov členských štátov vo volebných veciach.

Štúdia o diaľkovej účasti na voľbách (vrátane poštového a elektronického hlasovania) bude ukončená v roku 2018. Zvážia sa v nej ďalšie spôsoby, ako uľahčiť registráciu voličov a hlasovanie vo všetkých typoch volieb.

Napokon v roku 2018 sa zorganizuje konferencia na vysokej úrovni o demokratickej účasti s osobitným zameraním na podporu najlepších postupov ako zvýšiť volebnú účasť mladých ľudí a zraniteľných a nedostatočne zastúpených skupín

Zapojenie zainteresovaných strán

Komisia má v úmysle spolupracovať s Výborom regiónov (prostredníctvom jeho komisie CIVEX[34]) a so sieťou regionálnych a miestnych orgánov. Zhromažďovanie informácií o skúsenostiach miestnych orgánov a podpora najlepších postupov na miestnej úrovni má viesť k šíreniu činností, ktoré zvyšujú účasť na politickom živote Komisia bude koordinovať túto prácu so svojou sieťou expertov na volebné záležitosti z členských štátov.

Komisia sa bude zaoberať otázkou politickej účasti migrujúcich občanov EÚ vrátane osôb so zdravotným postihnutím alebo osôb patriacich k menšinám na podujatí na vysokej úrovni o demokratických záležitostiach v roku 2018. Komisia okrem toho v novembri 2017 zorganizovala počas svojho každoročného kolokvia o základných právach workshop na tému „vytváranie našich demokracií“. Cieľom bolo prispieť k podpore politickej angažovanosti žien a zaviazať sa k väčšej rodovej rovnosti a posilneniu postavenia žien vo voľbách do Európskeho parlamentu.

Komisia bude naďalej využívať *program Práva, rovnosť a občianstvo* na financovanie projektov na úspešného začleňovania a zapojenia migrujúcich občanov EÚ v hostiteľských krajinách vrátane ich účasti na komunálnych voľbách. Tieto projekty realizujú organizácie v celej EÚ. Oslovujú mnohých migrujúcich občanov EÚ.

[32] Komunálne voľby sa v roku 2018 uskutočnia v Belgicku, Maďarsku, na Malte, v Poľsku, na Slovensku, v Slovinsku, vo Švédsku, v Českej republike, Holandsku a Spojenom kráľovstve. V roku 2019 sa budú konať v Bulharsku, Grécku, Írsku a Litve.
[33] Pozri Flash Eurobarometer 430 o občianstve EÚ a verejnú konzultáciu o správe o občianstve EÚ z roku 2015.
[34] Komisia pre občianstvo, riadenie, inštitucionálne a vonkajšie záležitosti, Výbor regiónov.

PRÍLOHA

Tabuľka údajov

Tabuľka 1.1: Registrácia občanov EÚ na komunálne voľby*

	Členský štát oznámil uplatňovanie automatickej registrácie na komunálne voľby **(údaje členských štátov)**	Počet obyvateľov členského štátu vo veku oprávňujúcom voliť (vo veku 15 rokov a viac) k 1.1.2016 **(údaje Eurostatu z roku 2016)**	Počet občanov EÚ (vo veku 15 rokov a viac) s pobytom v členskom štáte k 1.1.2016 **(údaje Eurostatu z roku 2016)**	Počet občanov EÚ oprávnených podľa záznamov voliť v komunálnych voľbách **(údaje členských štátov)**	Počet občanov EÚ registrovaných voliť v komunálnych voľbách **(údaje členských štátov)**	Percento občanov EÚ (vo veku 15 rokov a viac) registrovaných voliť v komunálnych voľbách k 1.1.2016 **(údaje Eurostatu a členských štátov)**	Percento občanov EÚ registrovaných voliť v komunálnych voľbách **(údaje členských štátov)**	Počet voličov v členskom štáte vs vek občanov EÚ oprávňujúci voliť (%)
Fínsko	x	4 591 285	80 608	81 062	81 062	–	100,0	1,76
Lotyšsko	x	1 668 697	5 523	15 452	15 452	–	100,0	0,33
Holandsko	x	14 179 348	405 499	430 985	430 985	–	100,0	2,86
Maďarsko	(x)	8 406 037	79 865	105 061	104 805	–	99,8	0,95
Malta	x	372 514	14 021	14 021	14 021	100,0	100,0	3,76
Litva	x	2 464 811	4 528	4 870	4 524	99,9	92,9	0,18
Dánsko	x	4 746 977	168 754	178 909	113 773	67,4	63,6	3,55
Írsko		3 687 782	318 565	323 460	78 648	24,7	24,3	8,64
Francúzsko		54 431 181	1 328 334	1 248 807	279 488	21,0	22,4	2,44
Luxembursko		481 358	189 921	159 485	28 342	14,9	17,8	39,46
Belgicko		9 389 775	744 658	765 490	104 683	14,1	13,7	7,93
Portugalsko	x	8 880 498	96 391		12 992	13,5	–	1,09
Grécko		9 226 985	180 025	19 413	19 413	10,8	100,0	1,95

Na základe údajov Eurostatu za rok 2016 o obyvateľstve podľa vekových skupín, pohlavia a občianstva [migr_pop1ctz], extrahované 31. 10. 2017. Údaje poskytli členské štáty.

Tabuľka 1.2 Prehľad údajov o migrujúcich občanoch EÚ**

	Počet občanov EÚ (vo veku 15 rokov a viac) s pobytom v členskom štáte k 1. 1. 2016 **(údaje Eurostatu z roku 2016)**	Počet občanov EÚ oprávnených podľa záznamov voliť v komunálnych voľbách **(údaje členských štátov)**	Počet občanov EÚ registrovaných voliť v komunálnych voľbách **(údaje členských štátov)**	Percento občanov EÚ registrovaných voliť v komunálnych voľbách **(údaje členských štátov)**	Populácia členského štátu vo veku oprávňujúcom voliť vo veku 15 rokov a viac) k 1. 1. 2016 **(údaje Eurostatu z roku 2016)**	Počet voličov v členskom štáte vs vek občanov EÚ oprávňujúci voliť (%)	Počet občanov EÚ registrovaných ako kandidátov v komunálnych voľbách **(údaje členských štátov)**	Percento občanov EÚ volených v komunálnych voľbách
Krajina								
Belgicko	744 658	765 490	104 683	14,1	9 389 775	7,93		
Bulharsko	12 544				6 155 578	0,20		
Česká republika	183 497				8 930 127	2,05		
Dánsko	168 754	178 909	113 773	67,4	4 746 977	3,55	65	9,2
Nemecko	3 437 834	1,885,464*			71 294 558	5,33		
Estónsko	14 188				1 104 499	1,28		
Írsko	318 565	323 460	78 648	24,7	3 687 782	8,64		
Grécko	180 025	19 413	19 413	10,8	9 226 985	1,95		
Španielsko	1 731 468	2 074 248			39 414 699	4,39	1 913	
Francúzsko	1 328 334	1 248 807	279 488	21,0	54 431 181	2,44		
Chorvátsko	12 438				3 579 197	0,35		
Taliansko	1 281 928				52 383 692	2,45		
Cyprus	96 362				708 781	13,60		
Lotyšsko	5 523	15 452	15 452	279,8	1 668 697	0,33	10	20,0
Litva	4 528	4 870	4 524	99,9	2 464 811	0,18	5	20,0
Luxembursko	189 921	159 485	28 342	14,9	481 358	39,46	225	7,6
Maďarsko	79 865	105 061	104 805	131,2	8 406 037	0,95	41	12,2
Malta	14 021	14 021	14 021	100,0	372 514	3,76	9	22,2
Holandsko	405 499	430 985	430 985	106	14 179 348	2,86		
Rakúsko	525 361				7 444 897	7,06		
Poľsko	21 898				32 258 354	0,07		
Portugalsko	96 391		12 992	13,5	8 880 498	1,09		
Rumunsko	46 434		40,846		16 695 321	0,28	53	15
Slovinsko	16 697				1 757 798	0,95		
Slovensko	47 747				4 594 209	1,04		
Fínsko	80 608	81 062	81 062	100,6	4 591 285	1,76		
Švédsko	265 042				8 133 874	3,26	419	20,8
Spojené kráľovstvo	2 677 936				53 795 166	4,98		

**vek 18 rokov a viac v spolkových krajinách Bavorsko, Berlín, Brandenbursko, Brémy, Hesénsko, Dolné Sasko, Meklenbursko-Predpomoransko, Porýnie-Falcko, Sasko a Sasko-Anhaltsko*

Na základe údajov Eurostatu za rok 2016 o obyvateľstve podľa vekových skupín, pohlavia a občianstva [migr_pop1ctz], extrahované 31. 10. 2017. Údaje poskytli členské štáty.

Tabuľka 1.3 Prehľad kvalitatívnych odpovedí predložených členskými štátmi na dotazník použitý na prípravu tejto správy

	Opatrenia na pomoc občanom	Existujú informačné opatrenia prijaté orgánmi členského štátu na pomoc migrujúcim občanom?	Existujú opatrenia a iniciatívy na podporu účasti na politickom živote?	Viete o praktických ťažkostiach, s ktorými sa stretávajú cudzinci/máte od nich spätnú väzbu?	Aktualizácia týkajúca sa vnútroštátnych právnych predpisov	Nadobudli od januára 2011 účinnosť nové právne predpisy týkajúce sa transpozície smernice 94/80/ES?	Treba aktualizovať prílohu k smernici 94/80/ES týkajúcu sa „základných jednotiek miestnej samosprávy“?	Zmenili sa vnútroštátne pravidlá týkajúce sa obmedzení cudzincov vykonávajúcich výkonné funkcie?
KRAJINA								
BELGICKO		**MS**	**LG Bruxelles**	**NIE**				
BULHARSKO								
ČESKÁ REPUBLIKA		**NIE**	**NIE**	**NIE**				
DÁNSKO		**ÁNO**	**NIE**	**N/A**		**ÁNO**	**ÁNO**	
NEMECKO		**MS**	**MS**	**N/A**				
ESTÓNSKO								
ÍRSKO		**ÁNO**	**ÁNO**	**N/A**			**ÁNO**	
GRÉCKO		**MS**	**ÁNO**	**NIE**				
ŠPANIELSKO		**Á/MS**	**MS**	**NIE**				
FRANCÚZSKO								
CHORVÁTSKO								
TALIANSKO		**ÁNO**	**N/A**	**N/A**		**ÁNO**		
CYPRUS								
LOTYŠSKO		**ÁNO**	**NIE**	**NIE**				
LITVA		**ÁNO**	**Á/MS**	**NIE**				
LUXEMBURSKO		**ÁNO**	**ÁNO**	**NIE**		**ÁNO**		
MAĎARSKO		**ÁNO**	**N/A**	**N/A**		**ÁNO**	**ÁNO**	**ÁNO (odstránené)**
MALTA		**ÁNO**	**Á/MS**	**NIE**		**ÁNO**		
HOLANDSKO		**NIE**	**NIE**	**NIE**			**ÁNO**	
RAKÚSKO		**Á/MS**	**Á/MS**	**NIE**				
POĽSKO								
PORTUGALSKO								
RUMUNSKO		**ÁNO**	**N/A**	**NIE**		**ÁNO**	**NIE**	**ÁNO (odstránené)**
SLOVINSKO		**ÁNO**	**Á/MS**	**NIE**		**ÁNO**	**ÁNO**	
SLOVENSKO		**MS**	**N/MS**	**NIE**				
FÍNSKO		**ÁNO**	**NIE**	**NIE**		**ÁNO**		
ŠVÉDSKO		**Á/MS**	**YES**	**NIE**		**N/A**		
SPOJENÉ KRÁĽOVSTVO		**ÁNO**	**NIE**	**NIE**		**ÁNO**	**ÁNO**	

Vysvetlivky a poznámky

MS: Činnosti zaviedla miestna samospráva

Á/MS: Činnosti sú otázkou kompetencií a vykonáva ich ústredná vláda aj miestna samospráva

N/MS: Činnosti sú otázkou kompetencií ústrednej vlády aj miestnej samosprávy, ale vykonáva ich len miestna samospráva